

HOE EERLIJKER HOE DUURZAMER

In Nederland zijn 665.000 huishoudens die te maken hebben met energiearmoede. Mensen die hun verwarming uit laten staan omdat ze bang zijn voor de energierekening. En dat aantal groeit. De SP-gemeenteraadsfractie in Den Haag heeft daarom een 'Actieplan Energiearmoede' gelanceerd.

RICK HOEFSLOOT is fractievertegenwoordiger voor de SP in Den Haag en auteur van het plan. Hij vindt de cijfers schrikbarend: 'Als je in energiearmoede leeft dan betekent het dat je 10 procent of meer van je inkomen kwijt bent aan je energielasten. Nu al leven er in Nederland honderdduizenden huishoudens in die situatie. Er is berekend dat als we niks doen, dit aantal toeneemt tot 1,5 miljoen in 2030. We moeten dus echt nu in actie komen.' Oorzaak is de energietransitie – de overstap naar duurzamer opgewekte energie én minder energieverbruik. Die overstap is noodzakelijk, maar moet volgens de SP mensen niet in de problemen brengen.

Kaarsen als verwarming

Hoefsloot: 'Het gaat echt om schrijnende gevallen. Mensen die de energierekening niet kunnen betalen gebruiken dekens om zichzelf warm te houden, gaan al om acht uur naar bed om het warm te krijgen of steken kaarsen aan als verwarming. En dat in Nederland!'

Verkeerde prioriteiten

Ondanks de grote gevolgen voor het welzijn van mensen is er volgens Hoefsloot maar weinig aandacht voor in de Haagse gemeenteraad: 'Eigenlijk gaat het er hier niet echt over. De wethouder komt alleen met algemene potjes geld waarmee kopers gesubsidieerd hun huis kunnen verduurzamen. Ondertussen wordt de sociale huur helemaal vergeten. Er is geen gericht beleid om die ongelijkheid tegen te gaan. Ze kijken naar de landelijke overheid voor verzach-

tende maatregelen maar daarmee bestrijd je de symptomen, niet het onderliggende probleem. Dat is kortzichtig. Doordat wij ons actieplan tegen energiearmoede hebben ingediend, moeten ze het er wel over hebben.'

Samenhangend plan

Om echt iets te kunnen doen aan energiearmoede, moet je volgens Hoefsloot met een samenhangend pakket aan maatregelen komen: 'Als je echt wat wil bereiken dan moet je in de volle breedte naar het probleem kijken. Energiearmoede loopt namelijk door verschillende beleidsterreinen heen. Duurzaamheid, de woningbouw en de sociale regelingen zijn allemaal onderwerpen waar je mee aan de slag moet. De maatregelen in ons actieplan zijn daar dus ook op gericht.'

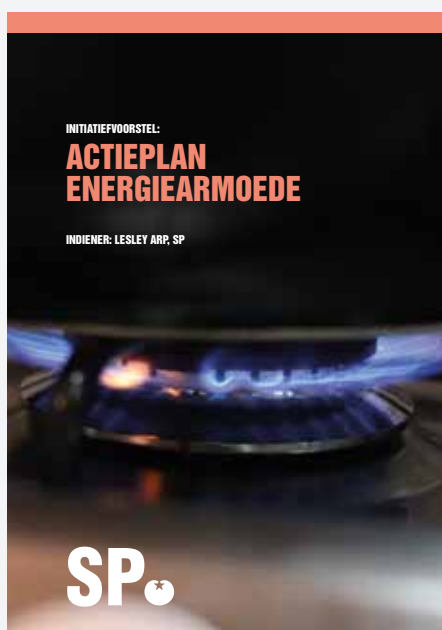
Inwoners profiteren mee

Met de plannen die de SP voorstelt wil de partij ongelijkheid tegengaan, voorkomen dat mensen meer last krijgen van energiearmoede en de SP wil zelfs dat bewoners gaan meeprofiteren. Voor huurders en mensen met weinig geld is daarom extra veel aandacht in het actieplan. Hoefsloot: 'We willen onder andere dat de gemeente collectief energie gaat inkopen voor de minima. Zo kan de gemeente een korting afdwingen waardoor de energierekening omlaag gaat. Daarnaast willen we zoveel mogelijk zonnepanelen leggen op de daken van sociale huurwoningen. Met het oprichten van een energiecoöperatie willen we dat inwoners zelf ook profiteren van de opbrengst.

Uiteindelijk bespaart het de gemeente geld omdat er minder aanspraak wordt gedaan op sociale regelingen.'

Eerst isoleren

Een eerste actie die meteen kan worden uitgevoerd is het isoleren van woningen. Volgens Hoefsloot levert dat een directe besparing op en versnel je daarmee de energietransitie: 'Isoleren is een mooi voorbeeld van een maatregel die het woongenot verbetert, de energierekening verlaagt en ook nog eens de duurzaamheidsdoelen dichtert.'

bij brengt. We willen daarom een wijk-ontwikkelmaatschappij oprichten waarmee we de renovaties van sociale huurwoningen naar voren kunnen halen. Ook voeren we een subsidieregeling in voor woningbezitters met weinig spaargeld.'

De andere rekening

Sommige maatregelen die in het actieplan worden voorgesteld zijn kosteloos, voor andere moet er geld worden geregeld.

Ook hier heeft Hoefsloot ideeën voor opgeschreven: 'Er ligt nog veel geld op de plank door de verkoop van Eneco-aandelen in het verleden. Destijds waren we tegen de verkoop en daarom vinden we nu dat de opbrengst in ieder geval moet worden besteed aan energemaatregelen. Daarnaast zetten we bestaande duurzaamheidsbudgetten en reserves ook beter in dan het college nu doet. Uiteindelijk zorgt het terugdringen van energiearmoede er

ook voor dat we als gemeente veel geld kunnen besparen. Het verduurzamen van woningen levert bijvoorbeeld veel banen op, wat een positieve invloed heeft op de kosten die we als gemeente maken voor sociale regelingen.'

Eerste stap

In april 2021 wordt het actieplan besproken in de Haagse gemeenteraad. Over hoe het plan door de andere partijen wordt ontvan-

gen is Hoefsloot nog niet zeker: 'We weten dat de coalitiepartijen er eigenlijk niet op zaten te wachten. Maar door ons initiatiefvoorstel moeten ze nu wel met ons het debat aangaan over oplossingen, dat is een goede eerste stap. Nu moeten we ze nog overtuigen om onze ideeën over te nemen.'

Druk vanuit bewoners

Daarom gaat de SP in Den Haag de komende

maanden vooral buiten het stadhuis aan de slag. Hoefsloot: 'Om ervoor te zorgen dat de andere partijen in de raad naar ons luisteren, gaan we druk organiseren van buitenaf. We gaan de wijk in naar de mensen die door energiearmoede worden getroffen om ze te organiseren. Zo laten we aan de raadsleden in het stadhuis zien hoe groot het probleem is en hopelijk werken ze dan eindelijk mee aan echte oplossingen.'

[Lees het hele actieplan energiearmoede op sp.nl/Z5a](https://sp.nl/Z5a)

tekst Xander Topma

foto's Maurits Gemmink

illustratie Len Munnik

TEMPO MAKEN DOOR RECHTVAARDIGHEID

Het is van het Haagse stadhuis nog geen 500 meter lopen naar het gebouw van de Tweede Kamer. Daar heeft SP-Kamerlid Sandra Beckerman al veel voorstellen ingediend om energiearmoede tegen te gaan. Inmiddels ligt er ook een pakket aan voorstellen, ideeën en vragen waar afdelingen zelf mee aan de slag kunnen voor een rechtvaardig klimaatbeleid.

Volgens Beckerman maakt het kabinet op dit moment de verkeerde keuzes: 'De regering komt met allerlei duurzaamheidsmaatregelen maar houdt geen rekening met hoe eerlijk die zijn. De markt strijkt de winsten op en ondertussen blijven gewone mensen met de kosten zitten. Er is zelfs heel lang ontkend dat de energierekeningen zijn gestegen, terwijl dat aantoonbaar wel zo is!'

Energiemarkt heeft gefaald

Voor oplossingen heeft de SP onder andere

onderzoek laten doen door CE Delft. Het onderzoeksbureau rekende uit hoeveel stroom er kan worden opgewekt als alle geschikte daken worden volgelegd met zonnepanelen. De resultaten laten volgens Beckerman zien dat daar nog veel winst is te behalen: 'Als we alle geschikte daken vol leggen met zonnepanelen dan wekken we in ieder geval bijna evenveel energie op als alle huishouden nu samen verbruiken, maar waarschijnlijk nog veel meer. Nu liggen de panelen nog maar op 5 procent van de daken en ondertussen maakt het kabinet het juist minder aantrekkelijk om ze te leggen. Met ons aanvalsplan leggen we al die daken vol.'

Ook wordt er naar voorbeelden in het buitenland gekeken. Beckerman: 'Door druk van onderop hebben de Duitse en Engelse regering vastgesteld dat de energiemarkt heeft gefaald en zetten ze nu gemeentelijke energiebedrijven op. Dat zouden we in Nederland ook moeten doen. Met gemeentelijke energievoorzieningen die verantwoordelijk zijn voor het leggen van zonnepanelen en het isoleren van woningen zorgen we voor lagere energierekeningen, meer banen en zeggenschap voor inwoners. Zo halen we de klimaatdoelen wél en gebeurt dat op een eerlijke manier.'

Want, stelt Beckerman, voor de snelheid waarmee Nederland overstapt op duurzame energie is de huidige aanpak niet goed: 'Als we op deze weg doorgaan dan halen we de klimaatdoelen nooit. Dat lukt alleen als we de energietransitie op een rechtvaardige manier inrichten. Dat onderschrijven wetenschappelijke studies en ook onderzoeksbureau TNO in hun onlangs verschenen rapport.'

Groene banen

De SP staat niet alleen in haar kritiek op de huidige werkwijze van het kabinet. Beckerman zoekt daarom de samenwerking op met organisaties en inwoners buiten het

parlement: 'We gaan verder in gesprek met duurzaamheidsorganisaties als Greenpeace, Milieudefensie en Extinction Rebellion. Daarnaast mobiliseren we inwoners om druk te zetten. Dat is ook nodig om de huidige coalitie van richting te laten veranderen. Ze stemmen nog te vaak uit coalitiedwang tegen onze voorstellen.'

Beckerman wil met deze aanpak de echte vervuilers laten betalen om zo de kosten van de energietransitie eerlijker te verdelen: 'Zij moeten een rekening krijgen die past bij hun verbruik. We moeten daarnaast ook eindelijk een keer stoppen met het subsidiëren van fossiele brandstof. Zo zorgen we ervoor dat de rekening terechtkomt waar hij hoort. Ook willen we de verhuurderheffing zo snel mogelijk afschaffen zodat de woningcorporaties genoeg geld hebben om de huizen van huurders te verduurzamen.'

Eén van de belangrijke effecten van de SP-plannen is het ontstaan van veel groene banen, vertelt Beckerman: 'Met ons plan voor het isoleren en verbeteren van woningen zorgen we ten eerste voor betere huizen en een lagere energierekening. Om het uit te kunnen voeren zijn ook ontzettend veel mensen nodig. Met de investeringen die we doen stimuleren we dus de groene economie en ontstaan er heel veel nieuwe banen.'

Lokaal samenwerken

Omdat energiearmoede in heel Nederland een probleem is, roept Beckerman alle SP-afdelingen op om ook op dit onderwerp in actie komen: 'De raadsfractie in Den Haag heeft het goede voorbeeld gegeven. Zoek lokaal de samenwerking op. Mobiliseer mensen die in slechte woningen of in energiearmoede leven en doe dat samen met organisaties die het met ons eens zijn. Samen zorgen we ervoor dat onze plannen worden aangenomen zodat de energietransitie eerlijk wordt voor gewone mensen.'

Liona Taylor Parkins en Rick Hoefsloot

‘NIET GEK DAT MENSEN HET GEWOON NIET MEER BEGRIJPEN’

Een van de mensen die de effecten van energiearmoede om haar heen ziet is Li-ona Taylor Parkins. Ze woont in de wijk Laakkwartier in Den Haag. In de buurt is het soms slecht gesteld met de leefsituatie van mensen. Samen met de SP en andere buurtbewoners kwam ze in actie tegen de hoge energierekeningen waar ze mee kampt.

Angst voor de rekening

Het is soms droevig gesteld bij mensen thuis, vertelt Taylor Parkins: ‘Er zijn burens die hun hele huis verwarmen met kaarsen. Ze branden in de woonkamer, keukens, slaapkamer, echt overal. Sommigen gebruiken zelfs hun cv helemaal niet meer en hebben alleen een elektrisch kacheltje aanstaan. Dat is goedkoper. Met extra dikke

truien proberen ze de kou door te komen. Ze durven de kachel niet aan te zetten uit angst voor de rekening.’

Meer duidelijkheid nodig

Een van de redenen waarom mensen bang zijn voor de energierekening, is volgens Taylor Parkins dat ze niet kunnen overzien wat ze precies moeten betalen: ‘Sinds een paar jaar is er een nieuwe manier van energiekostenberekening. Sindsdien is het heel onoverzichtelijk geworden wat je kwijt bent aan energie. Een deel van de kosten zit bij de huur in maar je betaalt weer apart voor je koude water en dan ook nog apart voor je warme water. Daarnaast betaal je een vast bedrag aan de energieleverancier en daar bovenop komen nog weer belastingen. Er is veel laaggeletterdheid in deze wijk dus het is niet gek dat mensen het gewoon niet meer begrijpen. Meer duidelijkheid zou al veel oplossen.’

Geen peil op te trekken

Een andere oorzaak voor het gebrek aan overzicht is dat mensen niet kunnen zien hoe warm het in hun huis is, zegt Taylor Parkins: ‘Er hangen geen thermostaten in de woningen. Hierdoor heb je geen flauw idee wat de temperatuur in huis is. Je stookt dan wel maar weet niet hoeveel je verbruikt. Er is dan geen peil meer op te trekken wat de eindafrekening is. Als je niet veel te besteden hebt dan kijk je daar dus wel voor uit. Nieuwe bewoners zeggen ook vaak dat ze nog nooit zoveel hebben betaald voor energie.’

Buurt in beweging

Eerder kwam Taylor Parkins al met de SP en buurtgenoten in actie tegen de energiekosten, ondanks dat het organiseren moeizaam gaat: ‘Er is veel wantrouwen bij mensen. Daarnaast duurt het lang om iets te veranderen en dan is het moeilijk om mensen erbij te houden. Je bent afhankelijk van allerlei onderzoeken en instanties. De enige aanpak die kan werken is als je met heel veel mensen praat en goed contact onderhoudt maar dat kost heel veel tijd. Toch is het wel nodig om het probleem op te lossen.’